

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI INFERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta tas-6 ta' Ottubru, 2009

Avviz Numru. 24/2008

HSBC Bank Malta plc

VS

Salvino u Jacqueline konjuġi Galea.

Il-Qorti,

Rat l-Avviż li permezz tiegħu s-soċjeta' attriċi talbet lill-konvenuti jgħidu għaliex, prevja okkorrendo d-dikjarazzjoni illi huma jew min minnhom għandhom iħallsu lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' disat'elef tlett mija u żewġ euro u tlieta u tletin ċenteżmu (€ 9,302.33c), l-ekwivalenza skond ir-rata tal-kambju fit-30 ta' Ottubru 2008, tal-ammont ta' tmint elef lira sterlina (£8,000) rappreżentati minn cheque numru 100413 maħruġ minn Caleb Samuels Limited fuq il-kont tagħhom mal-HSBC Bank plc fir-Renju Unit, liema cheque ma ssarrafx stante ordni ta' *stop payment* minħabba illi l-istess cheque ġie rapportat misruq, u dan wara li s-soċjeta' attriċi kienet ġia

avvanzatilkom is-somma hawn fuq indikata taht kundizzjoni ta' rivalsa jekk dan ic-cheque hekk minnkomp depozitat ma jissarrafx; intom tigu kkundannata tirrifondu lill-attriçi din is-somma, flimkien mal-interessi legali fuq din l-istess somma b'effett mill-1 ta' Novembru 2008 sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittra ufficjali ai termini ta' l-Art 166A tal-Kap 12 spedita lilkom fid-9 ta' Dicembru 2008, tal-ispejjez taç-cedola Nru. 421/08, prezentata fit-23 ta' Dicembru 2008, u tal-Mandat ta' Sekwestru fl-ismijiet premissi wkoll prezentat fl-istess jum, kontra tagħkom, u

Bl-ingunzjoni għas-subizzjoni illi għaliha minn issa intom ingunti.

Rat in-nota ta' l-eççezzjonijiet tal-konvenuti li eçcepew illi:

1. Illi l-ammont reklamat mis-soçjeta' attriçi m'huwix dovut mill-konvenuti u dana għar-rağunijiet segwenti:-

a. Kienet is-soçjeta' attriçi li kienet intesta bħala d-'drawee' fuq ic-cheque in kwistjoni. Liema cheque bħala titolu għal portatur joħloq relazzjoni diretta bejn id-'drawer' u d-'drawee'. Dan tal-aħħar jassumi r-responsabbilta' li jonora ç-cheque għan-nom ta' min ikun ħarġu. Din hija l-karatteristika tal-'promissory notes' kollha.

b. Mhux tassew kif hemm dikjarat fl-avviż li s-soçjeta' attriçi kienet avżat lill-konvenuti li hija qed tavanza s-somma msemmija taht kundizzjonijiet ta' rivalsa jekk dan ic-cheque ma jissarrafx.

c. Illi ġia la darba s-soçjeta' attriçi għażlt li tonora ç-cheque (ħaġa li kienet fil-mansjoni tagħha li tirrifjuta), ma għandha ebda dritt li tour lura minn dak li għamlet stante li b'dak il-mod tkun qed tivvjola wieħed mill-elementi essenzjali tal-kuntratt – pacta sunt Servando. Ic-cheque mħhu xejn ħlief kuntratt.

Kopja Informali ta' Sentenza

Salvi eċċezzjonijiet oħrajn fid-dritt u fil-fatt.

Rat il-verbal tagħha ta' l-24 ta' Marzu 2009 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inkluż il-verbali tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża s-soċjeta' attriċi qed tirreklama mingħand il-konvenuti r-rifużjoni ta' l-ammont indikat fl-Avviż li jirrapreżenta l-flus mgħoddija lilhom mill-Bank wara li sarfilhom *cheque* mahrug fuq Bank barrani li baqa' ma ġiex onorat.

Il-fatti li taw lok għal din il-kawża u li dwarhom m'hemm l-ebda kontestazzjoni huma s-segwenti:

Il-konvenuti rċevew *cheque* numru 100413 fl-ammont ta' tmint elef lira sterlina (GBP8000) miġbud minn 'Caleb Samuels Limited' fuq il-Bank HSBC ta' 141 High Street, Bechenham, Kent, l-Ingilterra fit-30 ta' Ottubru 2008.¹ Il-konvenuti marru sabiex isarrfu dan iċ-*cheque* fil-fergħa tas-soċjeta' attriċi ta' Victoria, Għawdex, u hemmhekk ġew avżati li, peress illi d- *drawee bank* kien wieħed fl-esteru, ma setgħux isarrfu dan iċ-*cheque* fi flus kontanti qabel ma l-istess *cheque* jiġi *cleared* mill-bank fl-Ingilterra minn fejn kien origina. Ġie suġġerit lilhom li sabiex ma jitilfux l-imgħaxijiet fuq l-ammont nvolut, setgħu jiftħu kont fiss għal perijodu limitat ta' tliet xhur bl-istess ammont, bil-kondizzjoni li jekk dan iċ-*cheque* ma jiġix onorat, il-konvenuti jkunu obbligati jirrifondu l-stess ammont lill-Bank. Il-konvenuti aċċettaw u nfatti nfetaħ dan il-kont fiss fuq isem il-konvenuta li ffirmat ukoll il-*bills negotiable form* in konnessjoni ma' din it-transazzjoni.²

¹ Ara Dok. MC 2 a fol. 15 tal-process; kopja fotostatika ta' dan iċ-*cheque* .

² ara Dok. MC 3 a fol. 16; kopja fotostatika ta' din il-formula .

Ġara pero' illi xi tliet ġimgħat wara, meta allura kien għadu ma mmaturax dan il-kont fiss, il-konvenuta talbet lill Bank jirrilaxxjalha l-parti l-kbira minn dan id-depożitu, billi kellha bżonn urgenti tagħmel xi pagament fl-esteru. Mario Camilleri, *service and sales branch manager* fil-fergħa tal-Bank ta' Victoria, bl-idea li l-Bank iżomm relazzjonijiet tajba mal-klijenta, awtorizza l-iżbank relattiv. Xi jumejn wara pero' l-Bank informa lill-konvenuta li *ċ-cheque* in kwistjoni ma kienx ġie onorat, għax irriżulta li kien insteraq u kien anke sar *stop payment* fuqu. Għalhekk il-Bank kien qed jitlob ir-rivalsa ta' l-ammont mgħoddi lilha minnu in konnessjoni ma' dan iċ-cheque. Kienu inutili l-isforzi tas-sur Camilleri biex jipprova jirkupra l-flus li l-konvenuta kienet ħarġet mill-kont fiss li kienet fetħet bl-ammont li kien jirrapreżenta dan iċ-cheque biex sar il-pagament li riedet tagħmel fl-esteru. Billi madankollu l-konvenuti baqgħu jirrifjutaw li jirrifondu l-flus mgħoddija lilhom mill-Bank, saret din il-kawża.

Il-konvenuti opponew it-talba attriċi għal tliet raġunijiet, u ċioe' illi:

1. Is-soċjeta' attriċi kienet intestata bħala *d-drawee* fuq iċ-cheque in kwistjoni, liema *cheque* bħala titolu għal portatur joħloq relazzjoni diretta bejn id-*drawer* u *d-drawee* u għalhekk dan ta' l-añħar jassumi r-responsabilita' li jonora iċ-cheque għan-nom ta' min ikun ħarġu;
2. mhux minnu li s-soċjeta' attriċi kienet avżat lill-konvenuti illi hija qegħda tavanza s-somma *de quo* bil-kondizzjoni ta' rilvalsa jekk iċ-cheque ma jissarrafx; u
3. ġialadarba s-soċjeta' attriċi għażlet li tonora iċ-cheque, ma għandha ebda dritt li tmur lura minn dak li għamlet, għaliex b'daqshekk tkun qed tivvjola l-prinċipju *pacta sunt servanda*.

Dwar l-ewwel eċċezzjoni biżżejjed jingħad illi huwa evidenti mill-kopja taċ-cheque in kwistjoni, (u mhux kontestat li din tirrapreżenta vera kopja ta' l-original), li *d-drawee bank* ma kienitx is-soċjeta' attriċi, imma l-HSBC

Bank plc ta' l-Ingilterra, Bank separat u distint mis-soċjeta' attriċi, u allura żgur li dan l-argument ma jistax jiġi applikat għaliha, għax ma kienx hemm relazzjoni ta' *drawer* u *drawee* bank bejn il-partijiet.

Dwar it-tieni eċċezzjoni, jirriżulta mill-atti tal-kawża, sew mid-dokument MC 3³, kif ukoll mill-istess depożizzjoni tal-konvenuta,⁴ illi din kienet ġiet ampjament avżata bil-kondizzjoni tar-rivalsa, tant li anke iffirmit il-formula relattiva li pprezentalha l-Bank għal dan il-għan.

Permezz tat-tielet eċċezzjoni tagħhom, il-konvenuti jargumentaw illi għaladarba l-Bank aċċetta li jsarraf iċ-*cheque* in kwistjoni, allura għandu japplika l-prinċipju tal-*pacta sunt servanda*. Huwa minnu illi dak li jkunu liberament ikkontrattaw il-partijiet għandu jiġi rispettati, u huwa appuntu a bażi ta' dan l-istess prinċipju legali li s-soċjeta' attriċi qed tirreklama l-ammont in kwistjoni mingħand il-konvenuti. Dan għaliex meta nfetaħ il-kont fiss bl-ammont li kien jirrapreżenta iċ-*cheque* in kwistjoni, il-Bank irriserva a favur tiegħu d-dritt tar-rivalsa, kif huwa evidenti mid-dikjarazzjoni li kien hemm stampata fuq il-formula li anke aċċettat li tiffirma l-konvenuta qabel ma nfetaħ dan il-kont fiss, u cioè' illi: "*Customers are advised that the Bank reserves the right to claim refund and/or debit their account in respect of affects which are unpaid or lost in transit (without loss of exchange where applicable) plus all charges.*"⁵

Huwa magħruf illi kundizzjoni simili jagħmilha kull bank kummerċjali li jopera f'dawn il-gżejjer, meta wieħed jiġi biex isarraf *cheque* li ma jkunx maħruġ fuq l-istess Bank. Il-liġi tagħna ma tgħid xejn f'dan ir-rigward, imma l-artikolu 3 tal-Kodiċi Kummerċjali jipprovdi li "**fl-affarijet tal-kummerċ, fejn din il-liġi ma ttiprovdi, jgħodd l-użu tal-kummerċ, u fin-nuqqas ta' dan l-użu, tgħodd il-liġi Ċivili.**" M'hemmx dubbju illi dan id-dritt ta' rivalsa li jirriservaw għalihom il-banek lokali f'tali ċirkostanzi llum jista' jingħad bħala użu stabilit tal-kummerċ, u għaladarba

³ a fol. 16 .

⁴ a fol. 24 - 28 .

⁵ Dok. MC 3 a fol. 16 .

ma jmurx kontra l-ordni pubbliku m'għandu jkun hemm ebda raġuni għaliex m'għandux jingħata forza ta' liġi kif stipulat.

Imkien ma rriżulta li l-Bank qatt irrinunzja għal dan id-dritt ta' rivalsa, lanqas meta avanza lill-konvenuta parti sostanzjali mill-ammont li kien ġie depożitat fil-kont fiss imsemmi. Allura ġialadarba *pacta sunt servanda*, l-konvenuta trid issa tonera l-parti tagħha tal-ftehim meta ssarraf iċ-*cheque* in kwistjoni u nfetaħ dan il-kont fiss, bil-kondizzjoni tar-rivalsa u tirrifondi lis-soċjeta' attriċi l-ammont kollu li kien ġie depożitat f'dan il-kont.

Billi ma ġiex kontestat l-interess komuni taż-żewġ konvenuti fiċ-*cheque* in kwistjoni, dawn huma responsabbli *in solidum* għar-rifużjoni tal-ammont reklamati.

Għal dawn il-motivi tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt illi tiċċad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti, tilqa' t-talbiet attriċi u:

1. tiddikjara li l-konvenuti għandhom iħallsu lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' disat elef tlett mija u żewġ euro u tlieta u tletin ċenteżmu (EUR9302.33), l-ekwivalenti skond ir-rata tal-kambju fit-30 ta' Ottubru 2008, tal-ammont ta' tmint elef lira sterlina (GBP8000) rappreżentanti *cheque* numru 100413 maħruġ minn Caleb Samuels Limited fuq il-kont tagħhom mal-*HSBC Bank plc* fir-Renju Unit, liema *cheque* ma ssarafx stante ordni ta' stop payment minħabba illi l-istess *cheque* ġie rapportat misruq, u dan wara li s-soċjeta' attriċi kienet ġia avanzatilha l-istess somma taħt kundizzjoni ta' rivalsa jekk dan iċ-*cheque* ma jissarafx; u

2. tikkundannahom *in solidum* bejniethom sabiex jirrifondu lis-soċjeta' attriċi din is-somma flimkien ma' l-interessi legali fuq l-istess somma b'effett mill-1 ta' Novembru 2008 sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjeż, inklużi dawk ta' l-ittra uffiċċjali ai termini ta' l-artikolu 166A tal-kap. 12, mibgħuta lilhom fid-9 ta' Diċembru 2008, ta' l-ispejjeż taċ-ċedola numru 421/08

Kopja Informali ta' Sentenza

ippreżentata fit-23 ta' Diċembru 2008 u tal-mandat ta' sekwestru fl-ismijiet premissi ippreżentat fl-istess jum, kollox kontra l-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----